

Verklaring erfgoedvoorwerpen

Van wie is die koffer? – Wijk bij Duurstede

In de koffer zitten tal van voorwerpen die de (fictieve) eigenaar heeft bewaard omdat ze persoonlijke, emotionele waarde hebben. In les 5 komt de eigenaar de koffer ophalen en vertelt aan de kinderen zijn/haar verhaal en het verhaal achter de voorwerpen. Hieronder kun je kort lezen over een aantal belangrijke voorwerpen en daardoor meer vertellen over vroeger en een beetje over Wijk bij Duurstede.

Oma was coupeuse: Speldenkussen, vingerhoedje, stoffenwaaier en meetlint

In het verhaal, dat bij de koffer hoort, is de oma van de eigenaar coupeuse, ofwel kleermaakster. Van oudsher was kleermaker een ambacht; vroeger was het immers veel gebruikelijker dat kledingstukken zelf gemaakt werden. Rijkere mensen konden het zich veroorloven om kleding te laten 'aanmeten' door een kleermaker. Een gewenst kledingstuk werd met een knippatroon uit de gekozen stof geknipt en in elkaar gezet. Vaste attributen waren – naast de naaimachine - het speldenkussen, het krijtpompje om de plek van de zoom met krijt aan te geven, het meetlint, het vingerhoedje om de vinger te beschermen tegen het prikken van spelden. Tegenwoordig hangen de winkels vol kleding die in een fabriek zijn geproduceerd.

Wijk bij Duurstede en rivieren en veerpont: touw

Door de eeuwenoude ligging langs de Lek en de Nederrijn – en ook nu het kanaal - heeft water altijd een belangrijke rol gespeeld voor Wijk bij Duurstede. Want waar water is, is scheepvaart. En waar schepen en boten zijn is touw. Wijk was goed bereikbaarheid en water een belangrijke vervoersweg voor personen en handelsgoederen. Om aan de overkant te komen was er al heel lang de Wijkse veer. Veel bewoners van de 'overkant' kwamen vroeger met de veerpont naar Wijk voor de markt, om boodschappen te doen of om verder te reizen naar Utrecht. Wijk had immers een goede middenstand, notarissen, kappers, huisartsen waar de omgeving van gebruik maakte. Maar ook de Wijkers zelf namen de pont om naar hun landbouwgrond, vee of fruitgaarden te gaan.

De veerpont was van oudsher een zogenaamde gierpont. In het midden van de rivier is een zwaar anker aangebracht met een lange kabel, waaraan een langwerpige pont hangt als een slinger in een klok. Kabel en pont liggen haaks op elkaar. Door de pont schuin te trekken wordt het door de kracht van de stroom naar de oever gedrukt. Er wordt dus van natuurlijke energie (waterkracht) gebruik gemaakt. Nu is het een motorische veerpont. Op de dijk staat nog altijd het Veerhuis aan de Lek. Het huis uit 1873 was indertijd een wachtruimte, waar passagiers konden wachten in de koffiekamer, en een logement (hotel en pension).

Wijk bij Duurstede en fruitteelt: Weckpotje met kersenpitten

Wijk bij Duurstede heeft een lange traditie van fruitboomgaarden: appels, peren en kersen. De kersenpluk was altijd een belangrijk moment in het jaar. Iedereen ging plukken. Het was altijd weer spannend wie de laatste kers plukte. Deze persoon plukte in dat geval de kersen met tak en al van de boom en bracht deze naar de boerderij waar deze op de kachel werd gelegd. Dat was het signaal voor het einde van de pluk en dan werden er wafels gebakken. Behalve de plukkers waren er ook de heuers, de mensen die moesten zorgen voor het weggagen van vogels, vooral spreeuwen: een slim systeem van draden waar blikjes aan hangen, die bediend worden door een heuer in een soort hoge 'scheidsrechtstoele' met een goed overzicht

Erfstuk van oma: bijtring

In het sleutelkistje zit een bijtring met een zilveren beertje eraan. Dergelijke bijtringen kregen baby's als hun tandjes doorkwamen zodat ze erop konden kauwen tegen de pijn. Omdat deze bijtringen zo fraai zijn, worden ze vaak als erfstuk doorgegeven aan een volgende generatie. Ook de eigenaar van de koffer bewaart zijn bijtring in een speciaal kistje zodat hij/zij hem straks kan doorgeven aan zijn/haar (klein)kind.